

alle Dage tiltalt mig, at det netop var Styrken i J. C. Christensens kirkelige Opfattelse, og det var vel ogsaa derfor, han kunde naa den Autoritet indenfor vor kirkelige Lovgivning, som han kunde; han støttede sig netop i høj Grad paa den brede, folkelige Strøm, der gaar igennem den danske Kirke. Det var derfor, han ønskede i saa høj Grad gennem den kirkelige Lovgivning, Menighedsraadsloven, Loven om Kirkers Brug o. s. v., at lægge den kirkelige Lovgivning og alle Afgørelser ud i det brede Befolkningslag. Her gik han saa langt, tror jeg, hver Gang han vendte tilbage til denne Kirkepolitik, som det var ham muligt at faa den høje Rigsdag med.

Nu ved jeg godt, at der fra visse Sider kan indvendes baade det ene og det andet mod denne Folkeliggørelse af vor Kirkepolitik. Jeg vil ikke bruge Udtrykket, at den blev demokratiseret, men jeg vil netop sige, at den blev folkeliggjort gennem J. C. Christensens kirkelige Lovgivning. Netop fordi han var i den inderlige Pagt med den brede Befolkning, saa naaede han saa vidt. Men det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen tager højligent fejl, hvis han tror, at han ud fra sine kirkelige Grundsynspunkter skal kunne naa lige saa vidt eller nogen Sinde opnaa samme Autoritet ude i den brede jævne Befolkning med sin særlige kirkelige Opfattelse. Nej, det er rigtigt, hvad der ogsaa er blevet bemærket før, og hvad vi jo har hørt under alle kirkelige Debatter herinde, at det ærede Medlem vil støtte sig netop til det, at Udviklingen skal ordnes fra oven — og jeg ved godt, at dette er gældende i mange evangelisk-lutherske Kirkesamfund, man kan f. Eks. gaa over Sundet til Sverige. Udviklingen skal ordnes gennem Gejstligheden, gennem Biskopperne og Biskopforsamlinger og i det hele taget gennem snævre kirkelige Repræsentationer.

Det er Grundsynet for det ærede Medlems kirkelige Opfattelse, og den Opfattelse vil ikke slaa igennem i den danske Befolkning, saaledes som Forholdene nu er kommet til at ligge i den danske Folkekirke. Var vi kommet ind i den Udvikling for maaske 100 Aar tilbage eller tidligere, er det muligt, at den kunde have sejret, som den har sejret i saa mange andre evangelisk-lutherske Kirkesamfund, men den kan ikke sejre nu. Derfor har det ogsaa været af Interesse at se, at i den jævne Befolkning ude i Landet og indenfor alle kirkelige Lejre — for det gælder jo ogsaa i høj Grad indenfor den Lejr, som det ærede Medlem maaske i øvrigt staar nærmest, den, der hedder Indre Mission — vender man sig

mod en Kirkeforfatning. Indre Missions Høvding Vilhelm Beck var saaledes i sin Tid stærkt imod en Kirkeforfatning, og jeg er slet ikke i Tvivl om, at den danske Befolkning i bred Almindelighed vil samles om at vende sig imod denne kirkepolitiske Linie.

Det er disse faa Bemærkninger, jeg har fundet Anledning til at fremsætte her overfor det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, fordi jeg synes, at det ærede Medlem undertiden optræder udæskende overfor i kirkelig Henseende anderledes sindede Mennesker, naar han staar op her paa denne Talerstol og udtrykker sig i Vendinger, som i nogen Maade kan virke saarende. Den danske Befolkning er ganske vist taalsom med Hensyn til alt, hvad der har med kristelige Spørgsmaal at gøre — det tror jeg, og det kan kun være en Glæde for os alle, at det er saaledes —, men man kan dog gaa videre, end det er rimeligt. En Del af de Enkeltheder vedrørende Forholdene i Ryslinge, som det ærede Medlem omtalte, blev ganske sikkert omtalt ud fra fuldkomment Ukendskab til disse Forhold. Jeg tør udtale mig herom, da jeg kender disse Forhold paa første Haand. Det er saarende, naar det ærede Medlem her fra denne Plads vil sige ud over Landet om en bestemt kirkelig Menighed: Hvad har den vist af Offervillie? og saa i samme Aandedræt pege paa f. Eks. den københavnske Kirkefond. Jeg har den største Sympati for den københavnske Kirkefond og har, naar Lejlighed gaves, ogsaa ofret min Skærv til denne Fond; jeg ønsker alt godt for dens Gerning, men jeg har ogsaa den største Anerkendelse overfor de Folk, der samler sig i en Menighed og selv afholder alle Udgifter derved, baade til Kirkehus og Præstebolig og alt, hvad der hører til for at holde en Frimenighed gaaende.

Jeg tror ikke, det ærede Medlem har nogen Anelse om, hvad det betyder i frivilligt Skattepaalæg for Medlemmerne indenfor en saadan Menighedskreds, naar han i samme Aandedræt kan pege paa, at der ingen Offervillighed vises dér, og saa henvise til, hvad vi andre i smaa fattige Bidrag kan give til den københavnske Kirkefond. Det er urimeligt. Det gælder ikke Rørdams Menighed alene, at der bringes Ofre, men ogsaa den anden Valgmenighed i Ryslinge. De aandelige Brydninger, der er gaaet igennem disse Menigheder — og som vi alle kunde have ønsket ikke var opstaaet —, har kostet dem begge ikke saa faa rede Penge, men jeg har aldrig hørt fra nogen af Siderne, at de har